

MARC

61b Aisi comensa avangeli San Marc

¹Initiom sancti avangeli Ihesu Crist fil de Davi. ²Si co es escriut en Isaia propheta : "Vec vos que eu trameti a vos lo meu angel denant la tua cara, que aparellara la tua via denant tu". ³La votz del cridant el desert : "Aparelhatz la via del Senheor, e faitz dreiturers los senders de lui". ⁴E fo Ioans bateiantz el desert e prezi- *62a* canz baptisme de penedecia en redemcio de pecatz. ⁵E issia a lui tota la regio de Iudea, e trastoti de Iherusalem, e eran bateiatz de lui el fum^a Iorda, cofesantz lors pecatz. ⁶Et era Ioans vestitz de pel de camel, e centa de pel enaviro sos loms, e lagostas e mel salvage maniava. E prezicava e dizia : ⁷"Plus fortz de mi ve seguentre mi, del cal no so dignes gitantz desliar lo coreg de la cauzamenta de lui. ⁸Eu bategi vos en aiga. Mais el vos bateiara e San Esperit".

⁹E fait es en aquels dias venc Ihesu de Nazare a Galilea et es bateiatz el fum^a Iorda de Ioan. ¹⁰Et eissa la ora issentz de l'aiga vi ubertz los cels e l'Esperit sico colomba deissendent e estant en lui. ¹¹Et es feita votz dels cels : "Tu es lo meus Fils, que eu am, e m'platz en Tu". ¹²Et eissa ora l'Esperit menec lo el desert. ¹³Et era aqui XL dia e XL noitz e asaiatz del diable e era ab las bestias, e li angel servian a li. ¹⁴Mais de senguentre que's liuratz *62b* Ioans venc Ihesu en Galilea, prezicantz l'avangeli del regne de Deu. ¹⁵E dizia que complitz es lo temps e apropiara lo regnes de Deu : "Penedetz vos e crezetz l'avangeli".

¹⁶E traspasantz lonc lo mar de Galilea vi Simon e Andreu so fraire metentz lo ret e mar (quar pescador era). ¹⁷E dix ad els Ihesu : "Vinetz seguentre mi, e farei vos esser faitz pescadors d'omes". ¹⁸Et eissa ora laissero los retz e seguirolo. ¹⁹Et anantz d'aqui u'pauquet azenant vi Iacme de Zebedeu e Ioan so fraire, e eli e la nave adobavian lors retz. ²⁰Et eissa ora apelec lor. E laissero lor paire Zebedeu e la nau ab los sirventz, e seguirolo. ²¹Et intrero en Cafarnaum. Et eissa ora los disabtes es intratz e la sinagoga e essenhava los. ²²Et espaventero se sobre la doctrina de lui, quar era essenhantz els come si agues poder, e no sicum li escriva.

²³Et era e la sinagoga de lor us hom d'ore esperit, e cridava ²⁴e dizia : "Que's a nos e a tu, Ihesu *64a* de Nazare, venguist nos aucire ? Eu sei que tu est, Sanh de Deu". ²⁵E menassec li Ihesu e dizia : "Cals te e eiss del home". ²⁶E trebalantz lui l'esperit ores e cridava en gran votz et issic de lui. ²⁷E meraviladi se so trastoig enaisi que se querelavo entre lor e dizian : "Qui es aiso, quinha es aquesta doctrina nova que en poder manda los esperitz ores, et obezisso lui ?" ²⁸Et issic rumor novela de lui eissa ora en tota aquela regio de Galilea.

²⁹E viazament issentz de la sinagoga vengro e la maiso de Peire e d'Andreu ab Iacme

a. flum.-

³⁰Mais pausava se la sogra de Peire que avia febres, e eissa ora dixeru o a lui de lei, ³¹e apropiantz pres la ma de lei e levec la, et eissa ora laissero la las febres, e servia ad els.

³²Mais fait lo vespre cum se colcava le solels aportavan a lui trastotz los malautes e aquels que avian los demonis. ³³Et era tota la civitatz almasada a la *63 b* porta. ³⁴E sanava motz qui era^a tralaladi de diversas langors e moutz demonis gitava. E no'ls laissavan^b parlar que el sabian lui esser Crist. ³⁵E fort mati se levec issentz anec en .I. loc desert, aqui orava, ³⁶e seguic lo Simons e liquial eran ab lui. ³⁷E cum lo atrobero dizeru a lui : "Trastoig te requero". ³⁸E dix ad els : "Anem e las proismanas vilas e e las ciutatz, que aqui preziquem, quar az aico vengui". ³⁹Et era prezicantz e las sinagogas de lor e en tota Galilea, e gitantz los demonis.

⁴⁰E venc a lui us lepros, pregava lo ab los ginols plegaz e dix : "Si tu o vols, potz me sanar". ⁴¹Mais Ihesu ac misericordia de lui, estendentz la mas e toquec lo e dix a lui: "Eu voll que sias sanatz". ⁴²E mentre aiso dizia eissa ora se partic de lui la lebrozia e es sanatz. ⁴³Et amenasat lui et eissa ora gitec ⁴⁴e dix a lui : "Garda que a negu home no o diga. Mais vai e demostra te *64 a* als preveires et ofre per la sanetat zo que comandec Moyses en testimoni az els". ⁴⁵Et el issiz comencec a prezicar et a nomenativar la paraula, en aisi que ia no pogues presentement intrar e la ciutat. Mais foras els lox erms eser, et amassavan se a lui de vas totas partz.

2 ¹Et outra vegada intrec en Cafarnaum seguentre alcantz dias. ²Et es auzit que e la maso era, et aiustero se mouti enaisi que no i cabian ni a la porta, e parlava az els la paraula. ³E menan portantz a lui .I. home que avia palazi que de catre era portatz. ⁴E cum no'l pogro presentar a lui per la companha descobriro lo tet on era, e obert lo tet messero deso lo leit en que lo malautes iazia. ⁵E cum vi Ihesu la fe de lor, dix al malaute : "Fils, perdonat te so tei pecat". ⁶Quar eran aqui li alcantz des escrivas sezentz, e cosiran en lors cors : ⁷"Co parla aquest enaisi ? Escanirx ! Qui pot perdonar pecatz sino sols Deus ?" ⁸Eissa ora *64 b* conoc Ihesu de Sanh Esperit aco que aisi cosiravan entre lor, e dix a lor : "Perque cosiratz aiso en vestre cors ? ⁹Que es plus leva causa a dire al malaute : "Perdonat te so tei pecat", o dire : "Leva sus e pren to leit e vai", ¹⁰que sapiatz que'l Fil del home a poder en terra de perdonar pecatz", e dix al malaute : ¹¹"A tu dic : leva sus e pren to leit e vai te'n a la tua maiso". ¹²Et eissa ora se levec e pres lo leit e anec se'n denantz totz, enaisi que se'n meravillero totz e onravan Deu e dizian : "Que mais no vim aital maravilha".

¹³Tornatz es derescaps a la mar e tota la companha venia a lui, et essenhava los. ¹⁴E cum traspasava, vi Levi Alpei sezent a la leudaria, e dix li : "Sec me", e levec sus e seguic lo. ¹⁵E fait es com se pausavan e la maiso de lui, mouti publica e pecador essem se pausavan ab Ihesu e ab sos decipols, et eran mouti que seguian lui. ¹⁶E li escrivas e li fariseu vezian que maniava ab los *65 a* pecadors et ab los publicas, e dizian als dcipols de lui : "Perque ab los publicas et ab los pecadors mania e beu vestre mestre ?" ¹⁷Et auzic aiso Ihesu e dix ad els : "No an friture li sanh de mege, mais cels qui an mals. Quar eu no vengui apelar los iustz, mais pecadors a penencia".¹⁸Et eran li decipol de Ioan e li fariseu deiunantz, e vengro e disian a lui : "Perque li decipol de Io. e dels fariseus deiunan, mais li teu decipol no deiunan ?" ¹⁹E dix ad els Ihesu : "No podo li filh de las nozas deiunar qualun l'espos es ab els. Qua long temps an ab lor l'espos no podo deiunar. ²⁰Mais venran dias que sera toutz de'ls l'espos, e

a. eran.- b. laissava.-

donc deiunaran en aquels dias. ²¹Negus le vestiment de drap novel no cos ab le vestiment veil. Acertas tol lo novels la iustadura del veil e maior escoisendedura es feita. ²²E negus no met lo vi novel els botz vels. Acertas deromp lo vis novels los botz *65 b* e'l vi escampa e li botz so perdut. Mas lo vis novels deu esser mes els boz nous".

²³E fait es derescaps que lo disaptes anava per la semensa e li sei decipol comnenzero denant anar e ropian^a las espigas. E li fariseu dizian a lui : ²⁴Vec te que fan li tei decipol als disabtes, que no lez far". ²⁵E dix ad els : "Ne legitz anc que fe David quan ac fam e coita eli liqua era^b ab lui, ²⁶cosi intrec e la maiso de Deu deios Abitar lo princeps dels preveires, e'ls pas de la propositio mangec, loquals no devia maniar, sino los preveires, e dec ne ad aquels que ab lui eran ?" ²⁷E dix ad els : "Lo sabtes pro home es faitz, e no home pro sabte. ²⁸Acertas senher es lo Filh del home negueiss del sabte".

3 ¹Et intrec outra vegada e la sinagoga, et era aquí us home que avia la ma seca, ²e gardava^c lo si al sabtes sanaria, que acuseso lui. ³E dix al home que avia la ma seca : "Leva sus e meg". ⁴E dix ad els : "Letz *66 a* a sabte be far o mal ? Arma far salva o perdre ?" Et eli se callero. ⁵Et esgardantz evirosi els a la ira, conturbatz sobre la ceguesa dels cors de lor, e dix al home : "Esten la tua ma". E estendec la e restaurada li es la mas a lui.

⁶Mais issentz li fariseu ab los Erodias fazian cosselh encontra lui que'l auziceso. ⁷E Ihesu ab so decipols partic se a la mar, e mouta companha de Galilea e de Iuda seguia lui. ⁸E de Iherusalem et ab Idumea, e part flum Iorda, eviro Sur e Saiet, e mout grans companha auzian que fazia e vengro a lui. ⁹E dix a sos decipols que de la naveta li serviso, per la companha que no'l eistreisseso. ¹⁰Quar moutz ne sanava, enaisi que s'espnhian en lui, que lui toquesso. Mais toti que avian plagas ¹¹e li esperit ore, cum vezian lui, gitavan se a lui. E cridavan e dizian : ¹²"Tu es Fil de Deu". E fortment menazava ad els que no'l manifestesso.

66 b ¹³E montec el puig, apelec a si als ques volc, e vengro a lui ¹⁴e fe que fosso XII e que'ls tramesses prezicar l'evangeli, ¹⁵e dec ad els poder de sanar los malautes e de gitar demonis. ¹⁶E pausec a Simon nom de Peire, ¹⁷e Iacme Zebedeu e Ioan lo fraire de Iacme e pausec en els noms Boanerges, aiso es fil de toneire. ¹⁸E Andreu e Felip e Bertolmeu e Mateu e Tomas e Iacme Alpheu e Tadeu e Simon de Cananea, ¹⁹e Iudas Escariot qui traiss lui.

²⁰E vengro e la maiso e aiustero se outra vegada companhas enaisi qui no i poguesso pa maniar. ²¹E cum o auziro li sei, issiro tenir lui. Quar dizian que issitz es de so sen. ²²E li escriva que de Ierusalem deissendro dizian : "Que Belzebuth a, e que en princep de diables ieta diables". ²³Et apelatz els en paraulas dizia ad els : "En qual mesura pot diables diables gitar ? ²⁴E si'l regnes e si es devezitz, no pot estar aquel regnes. ²⁵E si la maiso sobre *67 a* simeteissa es partida, no pot aquela maisos estar. ²⁶E si diables cum se levava e simeteiss departz es, e no pot estar, mais fi a. ²⁷Negus pot la vaissela del fort intratz e la maiso raubir, si no lia primeirament lo fort, e donc rauba la maiso de lui. ²⁸Verament dic a vos que trastoig li pecat sera perdonat als fils dels homes, e li esquarn dels quals escarniran. ²⁹Mais liqua escarniran e Sanh Esperit no an rezemptio durablement, mais encolpat so de forfait durable". ³⁰Que dizian : "Esperit ore a".

³¹E vengro la maire de lui e li frairi e foras estantz tramesero a lui e apelavan lo.

³²E sezia viro lui la companha e dizian a lui : "Vec te que ta maire e tei frairi e demandan foras. ³³E respos ad els e dix : "Qui es ma maire e mei frairi ?" ³⁴Et esgardantz viro

a. rompian.- b. eran.- c. gardavan.-

si cels qui viro lui sezian e dix : "Vec te ma maire e'ls meus fraires. ³⁵Quar qui fara la volontat de Deu, aquest es mos fraire e ma *67 b* sor e ma maire".

4 ¹E derescaps començec a essenhar a la mar e amassada es a lui gran companha enaisi que en una nau pugec e mar, e trastota la companha eviro la mar sobre terra. ²E essenhava los en paraulas moutas causas e dizia e sa doctrina : ³Auiatz, vec vos que issic lo semenantz a semenar. ⁴E fait es mentre semena, la una cazec loc^a la via, e vengro aucels e maniero la; ⁵la outra cazec sobre la peirosa aqui on no a mouta terra, e eissa ora es apareguda, que no avia auteza de terra, ⁶e quan es le sols natz, ofeguec, e quar no ac razitz sequec; ⁷l'autra cazec entra las espinas e pugero las espinas e ofeguero la e no donec frug. ⁸E l'autra cazec e la bona terra e dava frug, poiant e creissentz, e portava XXX e l'autre LX e l'autre C". ⁹E dizia : "Qui a aurellhas d'auzir auia".

¹⁰E cum fo sols demandero li aqueli qui ab lui eran li XII la pa- *68 a* raula, ¹¹e dix ad els : "A vos es donatz a saber lo mester del regne de Deu. Mais ad els que foras so, en paraulas totas causas so feitas. ¹²Qui vezentz veian, e no veian, e li auzentz auian e no entendan. Qui a la vegada sera convertit e sera az els perdonat li pecat". ¹³E dix ad els : "No sabetz aquesta paraula ? ¹⁵Mais aquesti que so lonc la via on es semenada la paraula, e cum l'auzian eissa ora ve'l diables e pren la paraula que's semenada els cors de lor. ¹⁶E aquesti so semblant qui sobre la peirosa es semenatz liquial, cum auzo la paraula, e cum l'auzian eissa ora ab gaug la recebo, ¹⁷e no an raziz en lor; Mais temporals so, d'aqui enant nada la tribulatio e la persecutio per la paraula, eissa ora so conturbatz. ¹⁸E li autri qu'e las espinas so semenadi, aquesti so qui auzo la paraula, ¹⁹e l'avareza d'aquest segle e las falsetatz de las manentias eviro las outras *68 b* cobesezas entrantz ofegan la paraula e senes fruc es feita. ²⁰E questi so que so semenadi sobre la bona terra liquial auzo la bona paraula e la recebo e fan fruc d'un XXX e d'autre LX e d'autre C".

²¹E dizia ad els : "Donc no cove la lumeira que sia pausada sotz lo vaissel e sotz lo seti mais sobre'l candeler sia pausada. ²²No es alcuna causa rescosta que no sia manifesta, ni es fait rescos que en presenca no venga. ²³Si alcus a aurellhas d'auzir, auia".

²⁴E dix ad els : "Gardatz que auziretz. En qual mesura seretz mesurador sera mesurat a vos e aiustat a vos. ²⁵Quar qui a sera li donat, e qui no a zo neiss que a sera tout de lui". ²⁶E dizia : "Aisi es lo regnes de Deu. En cal mesura si ieta l'om la semensa en terra, ²⁷e dorm e reissedase de nuitz e de dias, e la semensa germena e creix don el no sab. ²⁸Quar d'autri enant la terra fa fruc primeirament en erba, d'aqui en espiga, d'aqui ple *69 a* froment en espiga. ²⁹E cum apareiss lo fruc, eissa ora met la fautz que meissos es".

³⁰E dizia : "A cu assemblarei lo regne de Deu, o a cui paraula lo compararem ? ³¹Si co'l gra de la serbe, lequals cum semenatz es en terra mentre es de totas las semensas que so en terra, ³²e cum esmentaz puia, es feita maiers de trastotas las erbas, e fa grans rams enaisi que puscan sotz l'ombre de li li auzel del cel estar". ³³E aitals moutas paraulas parlava ad els en paraulas que'l pogueso auzir, e senes paraula no parlava ad els, mais a una part a sos decipols o demostrava tot.

³⁴E dix ad els en aquel dia, cum sera lo sers faitz : "Trespassem encontra". ³⁵e feita laissadas las companhas presero lui enaisi que eran e nau, e outras naus eran ab lui. ³⁷E es gran tempesta de vent, e'l flum meria e la nau, enaisi que fo complida la nau, ³⁸e era el cap

a. lonc.-

sobre'l cervigal dormentz, e reixderolo^a e dixerò a lui : "Maestre, nos *69 b* despartam a tu que periam". ³⁹E levantz menasca al vent e dix a la mer : "Tace e cala", e remas lo vent, e feita es gran patz. ⁴⁰E dix ad els : "Perque esz paurus ni no avetz fe ?" E temero de gran paor. E dizian l'us a l'autre : "Qui cuias es aquest, que'l vetz^b e la mar obeizisso a lui ?"

5 ¹E vengo^c doutra la mar e la regio de Genesar. ²Issiro de la nau.. Eissa ora correc a lui dels monimentz us home en esperit orre ³que avia maisoneta els monimentz. E de cadenas no'l podia hom liar, ⁴que sovendeirament dels ceps e de las cadenas liatz rumpia las cadenas e franhia los ceps. El nutz hom no'l podia domdra^d. ⁵E tota ora de nuitz e de dias els monimentz e els puitz era cridanz, e feria se ab las peira^e. ⁶E vi Ihesu de lun, e venc contra lui et azorec lo, ⁷e cridantz e gran votz dix : "Que's a mi e a tu, Ihesu fil de Deu autisme ? Coniuri te per Deu, no me trebals". ⁸Quar dizia a lui : "Eiss, esperit orres, del home". ⁹E demandava li : "Quals noms es *70 a* a tu ?" E dix a lui : "Legios es noms, que mouti es". ¹⁰E pregava lo mout que no'l gites defora la regio. ¹¹Mais era aqui enaviro .I. poig us gran tropel de porx. ¹²E gardavan los li diabli e disian : "Tramet nos els porx que intrem en els". ¹³Et eissa ora autragec lor o Ihesu e eissero li orre esperit e intrero els porx e ab gran forsa lo tropels es anatz e mar d'una lega, e ofegadi so e mar. ¹⁴Mais aicels que'ls paissian fugiro e nunciario o e la ciutat e les camps. E issidi so vezer ço que era fait. ¹⁵E vengro a Ihesu e viro lui que era treballat dels diables sezentz e vestit e de sana voluntat, e temero, ¹⁶e cumptero o aicels liquial o viro de qual guisa fo fait a lui que avia los demonis e dels porx. ¹⁷E presero lo a pregar que s'partis de las lors encontradas. ¹⁸E cum pugues e la nau comencec lo a pegar loquals fo trebalatz del diable que estes ab lui.

¹⁹E no li autregec, mas dix a lui : "Vai en ta maiso als teus, *70 b* e conta ad els cantas causas a feitas Deus a tu e misericodia ac de tu". ²⁰Et anec e eomencec a prezicar en la terra de X ciutatz cantas causas fe nostre Senher a lui e trastoig eran se meravillat.

²¹E cum intrec Ihesu e la nau outra vegada outra la mer, aiustec se a lui gran copanhia que era viro la mar. ²²E venc us dels princeps de la sinagoga que avia nom Ianus^f. E vezentz lui gitec se assos pes ²³e pregava lo mout e dizia : "Que la mia filla es e la fi, e vei e pausa la ma sobre lei que sia salva e viva". ²⁴E anec ab lui e seguiro lo grans companha et estrenia lo. ²⁵E una femna que avia emparfudi de sanc XII ans ²⁶e avia moutas causas sufretas de trop meges, e avia totas las suas causas dependudas, e no li profitejava, mais maiorment avia peitz, ²⁷cum auzic de Ihesu venc e la companha de seguentre, e toquec la vestimenta de lui. ²⁸Quar dizia entre el : "Que si la vestimenta de lui toqui, salva *71 a* serei". ²⁹Et eissa ora es secada la fontz de la sanc de lei e sentec e so cors que sanada era de la plaga. ³⁰Et eissa ora Ihesu conoc e simeteiss que la vertutz era issida de lui. E tornatz es a la companha, e dizia : "Quals toquec la mia vestimenta ?" ³¹E dizian li li sei decipol : "Ves la companha que te estrenian, edizia : Qui me toquec ?", ³²esgardantz viro si vezer lui que aico fe. ³³Mais la femna tementz e trementz sabia que era fait en lei, venc e gitec se denant lui e dix a lui tota la veritat. ³⁴Et el dix a lei : "Filia, ta fes te fa salva. Vai e'n patz e sia sana de la tua plaga".

³⁵Aisso encara vengro al princep de la sinagoga e dizian : "Que la tua filia es morta. A que trebalar lo Maestre ?" ³⁶Mais Ihesu a auzida la paraula que's dia, e dix al princep de la sinagoga : "No vullas temer, mais solament crei. ³⁷E no cosentic a degu que'l seguís, sino a Peire e a Iacob lo fraire de Ioan. ³⁸E vengro e la maiso del princep de la sinagoga e vi lo gab

a. reissiderolo.- b. ventz.- c. vengro.- d domdar.- e. peiras.- f. Iarus.-

e'ls plorant e'ls planhentz moutz. ³⁹Et intratz dix ad els : "Perque esz torbatz e ploratz ? La tosa no es morta, mais dorm". ⁴⁰Et escarniolo. Mais el gitec los ne trastotz e pres lo paire e la maire de la tosa e aquels que eran ab lui. Et intrec aqui on era la tosa iacentz. ⁴¹E tenc la ma de la tosa e dix li : "Tabita cumi", aiso es : "Tosa, a tu dic : Leva sus". ⁴²Et eissa ora levec se la tosa e anava, e era de dotz ans. Et espaventero se de gran paro^a. ⁴³E mandec ad els forment que degus no o saubes. E dix que'l fos dat a maniar.

6 ¹E retornatz derescaps anec e la sua encontrada, e seguirolo li decipol. ²E fo faitz sabtes e comencec e la sinagoga essenhar, e mouti auzentz eran se meravillat e la sua doctrina e dizian : "Don es az aquest totas aquestas causas ? Que's la savieza que's dada a lui, e aitals vertutz co so feitas *72 a* per las mas de lui ? ³No es aiso lo fil del faure e de Maria, fraire de Iacme, de Ioseph e de Iuda e de Simo, e las sorors de li no so ab nos ?" Et eran se meravillat en lui. ⁴E dizian^b ad els Ihesu que "No es profeta senes onor, sino essa encontrada e essa conoissensa e essa maiso". ⁵E no poc aqui moutas vertutz far, sino paux malautes que 'mpausadas las mas sanava. ⁶E miravillavan^c se per la no cresensa de lor.

Et environava castels enaviro essenhantz. ⁷e apelec los XII e comencec los trametre dos e dos. E dava ad els poder dels esperitz orres. ⁸E comandec ad els que deguna re no portarian e la via, "sino solament verga, ni esportela, ni pa, ni monedas in vestras centas, ⁹mais cauzadas sandalias. E no seretz vestiti de doas gonelas". ¹⁰E dizia ad els : "En qualque maiso intraretz, que aqui estatz entro que issçatz d'aqui. ¹¹E quals que no vos recebran, ni no vos auziran, issetz d'aqui e secodez la polvera de vestres pes en testim- *72 b* oni ad els". ¹²Et issentz prezicavan que feso penedencia, ¹³e moutz demonis gitavan et onhian ab oli moutz malautes, et eran sanadi.

¹⁴Et auzic Eros lo reiz quar manifestz es faits lo noms de lui. E dizia : "Que Ioans Babtista es resuscitatz de mort, e peraiso vertutz so obradas en lui". ¹⁵Li autri dizian : "Que Elias es". Mais li autri dizian : "Que propheta e coma us dels prophetas". ¹⁶Can o auzio Eros dix : "Qui eu degolei, Ioan, aquest es resuscitatz de mort". ¹⁷Quar el Eros trames e tenc Ioan e liec le e la carcer per Erodiana la moller de Philip so fraire, que la avia presa. ¹⁸Quar dizia Ioans ad Ero : "No letz a tu aver la moller de to fraire". ¹⁹Mais Herodiana agaitava lo e volia lo aucire e no podia. ²⁰Quar Eros temia Ioan, sabia hom sanh e iust, e gardava Ioan e auzia a lui moutas causas far, e volonteirament auzia lui. ²¹E cum dias convinables venc a Ero de sa nativitat, fe maniar al princeps et als tribuners et als maiors *73 a* de Galilea. ²²E cum intrec la filla de Erodiana, sautec e plac a Ero, e az aquels que s'pauavan essem a lui. E dix lo regs a la tosa : "Quer a mi quant vols, e donarei o a tu", ²⁴e iurec a lei : "Que qualque causa queras donarei a tu, negueiss la metat de mo regeime". ²⁴Laquals que se'n issic dix a sa maire : "Que'l querei ?" et ela dix : "Lo cap de Ioan Babtista". ²⁵Et eissa ora cum intrec ab gran coita al reg, ques e dix : "Eu volh que ades dos a mi e .I. desc lo cap de Ioan Babtista". ²⁶Et irascutz se's lo regs per lo sagrament e per cels que s'pauavan essem ab lui no la volc far irada. ²⁷Mais tramec sos sirventz e mandec aposrtar lo cap de lui el disc, e degolec lo en la carcer. ²⁸E aportec lo cap de lui el desc e dec lo a la tosa, e la tosa dec Ioan a sa maire. ²⁹Quan auziro li decipol de lui vengro e presero le cors de lui e mesero lo el monument.

³⁰E vengro li decipol a Ihesu, recomptero a lui tot ço que avia^d *73 b* fait. e essenhatz, e

a. paor.- b. dizia.- c. miravillava.- d. avian.-

ad una part. ³³E viro los ne anar e conogro o moutz. E e dix a lor : "Vinetz ad una part el loc erm, e pausatx vos u pauquet". Quar eran mouti que venian e repausavan. E non avian espazi de maniar. ³²E puiatz^a e la nau anero en u loc desert pezoner de totas las ciutatz coregro la e vengro ni enant de lor. ³⁴E issentz vi gran companha Ihesu, e misericordia ac dels que eran sico ovelhas que no an pastor. E comencec los essenhar de moutas causas. ³⁵E cum ia fo gran ora vengro li decipol de lui e dizian : "Erm es aquest lox e ora ia traspsssa. ³⁸Laissa los que ano e las proismanas vilas e e las careiras que comp ro a si maniar que manio". ³⁷E respos e dix ad els : "Donatz lor vos a maniar". E dixerò a lui : "Si anavan e copravan de diners CC pas, e les lor donam a maniar, avondara ad els ?" ³⁸E dix ad els : "Cantz pas avetz ? Anatz e veiatz". E no o conogro e dixerò : "V, e dos peisses". ³⁹E mandec ad els que'ls *74 a* fero totz pausar segon las companhas sobre'l vert fe. ⁴⁰E pausero en partz per C e per L. E pres los V pas e'ls dos peisses. Esgardantz el cel benezic e frais los pas e dec los a sos decipols que'ls pausesso denant els. E'ls dos peisses devezic a totz, ⁴²e maniero ne trestotz e so sadolat. ⁴³E levero de las frahementas^b XII cofres ples e dels peisses. ⁴⁴Mais eran qui maniero V milia homes.

⁴⁵E viasament forcec Ihesu sos decipol puiar e la nau que anesso denant lui e passeso la mar a Bethsaida, domentre que laissara lo poble. ⁴⁶E cum los laissez, anec se'n en .I. pug orar. ⁴⁷E cum fo sers era la naus e meg de la mar, e el sols e terra. ⁴⁸E vi les treballantz en remar. Quar era ventz cottrazis. Eviro la quarta vigilia de la noit venc ad els anantz sobre mar, e volia traspassar ad els. ⁴⁹Mais eli que viro lui anant sobre mar cugero se que fos fantasma e cridero. ⁵⁰Quar toti viro lui e so conturbat. Et eissa ora *74 b* parlec ad els e dix lor : "Aiatz fe, eu so, no vulhatz temer". ⁵¹E pugec ad els e la nau e remas lo ventz. E pus maiorment entre lor se 'spaventan. ⁵²Quar no entendian dels pas, quar eran li cor de lor eissegatx. ⁵³E cum traspassavan la mar vengon^c e la terra de Genesar e aribero. ⁵⁴E cum foro issidi de la nau, eissa ora conogro lui. ⁵⁵E percorregro tota aquela regio e comencero los malautes az aportar e leitz viro lui, aqui on era. ⁵⁶Et on que intres e careiras o en vilas o en ciutatz, els plas pausavan los malautes, pregavan le que la fremia de la vestimenta de lui toquesso, e toti que toquero lui eran faitz salvi.

7 ¹E cum vengro li fariseu e alcantz dels escrivas vinentz de Iherusalem ²e cum viro alcantz dels decipols de lui ab mas comus, aiso es no lavatz mas, maniar pas, blasmero los. ³Quar li fariseu e toti li Iudeu sino lavan soveirament lor mas no manian, tenant las cos- *75 a* tumas dels maiors. ⁴E del mercat sino so bateiat no manian, et autras moutas causas que so liuradas ad els a gardar, baptisme de calice, e de brocs e de vaisela, de ram e de leitz. ⁵E demandavanli li escriva e li fariseu : "Perque li tei decipol no van iustas las costumaz dels pairos, mas ab comus mas manian pa ?" ⁶Mais el respos e dix ad els : "Be o prophetizec Ysaias de vos enganador, sico es escrig : Aquest pobles ab las labias me ondra, mais lo cor de lor es lun de mi. ⁷Et e va me colo essenhantz las doctrinas dels homes. ⁸Quar laissatz los comandamentz de Deu e tenetz las doctrinas e'ls comandamentz dels homes, baptisme de calices e de brox e autras moutas causas a semblantz d'aiso". ⁹E dizia ad els : "Be fesh vas los comandamentz de Deu, que gardetz la vostra costuma. ¹⁰Quar Moyses dix : "Onra to paire e ta maire. E qui maldira so paire e sa maire de mort morra". ¹¹Mais vos dizetz *75 b* "Si dizera

a. puiantz.- b. Sic.- c. vengro.-

l'om al paire o a la maire : "Corban (que es dos) qualsque causa sia de mi, profeita a tu", ¹²e d'aquí enant laissatz a lui alcuna causa fait a so maire o a sa maire, ¹³e refudatz la paraula de ¹Deu per la vestra costuma que liuretz e autras causas faitz moutas semblantz d'aquesta". ⁴Et apelantz outra vegada la companha, dizia ad els : "Auiatz me trastuit, et entendez : Neguna causa no es fora del home intrantz en lui que'l pusca fare orre. Mais las causas que del home eisso, aquelas so que fan l'ome orre. ¹⁶Si alcus a aurelhas d'auzir, auia". ¹⁷E cum- intrec e la maiso de la companha, demandavanli li decipols de lui la paraula, ¹⁸e dix ad els : "Enaisi vos esz nosavi ! No entendetz que tota causa de fora intrantz en home no pot far orre ¹⁹que no intra e cor de lui. Mais el ventre va, e deforas eiss porgantz tot los maniers". ²⁰E dizia que aquelas causas que eisso del home, aquelas fan l'orre, *76 a* quar dinz del cor dels homs eisso li mal cossirer, avoteris, fornicatios, homicidis, ²²laironicis, avareza, escarnis, erguls, foleza, felonía, engans, orezaesa, mals vuls. ²³Totas aquetas causas malas dinz eisso e fan l'ome orre". ²⁴E d'aquí levantz anec e las contradas de Sur e de Sagetz, et intratz e la maiso no volc que lunh home li saubes. E no s' podia rescondre.

²⁵Quar la fenna viassament que auzic de lui, laquals avia una filia en esperit orre, intrec e gitec se a sos pes. ²⁶Quar la fenna era de plagas^a de linhage, sirofenissa. Pregavale que'l demoni gites de la filla de lei. ²⁷Loquals dix a lei : "Laiassa primeirament sadolar los fils, quar no es bo penre lo pa dels fils e dar als cas". ²⁸E ela dix a lui : "Oc, senher, mais li cadet sotz la taula manian de las micas dels efantz". ²⁹E dix a lei : "Per aquesta paraula vai, et eisca lo demonis de la tua filia". ³⁰E cum anec e sa maiso, atrobec la toza iazent sobre *76 b* 'l leit e'l demoni gitat.

³¹Et issic derescaps de las encontradas de Sur e venc per Saget a la mar de Galilea e meg de las encontradas de X ciutatz. ³²E portavan a lui .I. home sort e mut, e mes los ditz e las aurelas, e escopentz toched li la lenga de lui. ³⁴Esgardantz el cel sospirantz dix li: "Efeta", (que es adobrir). ³⁵Et eissa ora so ubertas las aurellas de lui e diliatz es lo liams de la lenga de lui, e parlec dreiturament. ³⁶E mandec ad els que a degun no o disseso. Mais cant pus ad els o comandava, tant maiorment pus prezicava^b. ³⁷E peraiso pus se meravilavan, e dizian : "Be fe totas res : els sortz fa auzir e'ls mutz parlar".

8 ¹En aicel dias outra vegada cum la mouta companha fo ab Ihesu, e no avian que mangesso, et apelec sos decipols e dix ad els : ²Misericordia ei sobre aquesta companha, que vec vos que ia tres dias an estat ab *77 a* mi e no an que manio. ³Essi los laissi anar deius en lor maiso defaliran e la via. Quar tals ni a dels que vengro de lun". ⁴E resposero a lui li sei decipol : "Don poirem aquestz que aici so sadolar de pas el loc erm ? :⁵E demandava ad els : "Cantz pas avetz ?" Ligual dixero : "Set". ⁶E comandec la companha pausar sobre terra e pres los set pas, gracia fe e fraiss. E davia a sos decipols que apauseso. Et apausero la companha. Et avian peissonetz paux. Et aquels benezit e mandec apausar. ⁸E maniero e so sadolatz. E levero que sobrec de las frahmentas set esportelas plenas. ⁹Mais eran celi qui maniero coma III milia, e laissec los ¹⁰et eissa ora pugec e la nau ab los decipols e venc e las encontradas D almauta

¹¹Et issiro li fariseu e comenzero a contendre ab lui, demandava^c de lui signe del cel, et asaiavanlo. ¹²E sospirava en esperit e dix : "Perque aquesta generatios quer signe ? Verament

a. pagas.- b. prezicavan.- c. demandavan.- e. Erode.-

dic a vos : Si sera donatz ad aquesta 77 b generatio signes". ¹³E laissez los. Puiantz outra vegada e nau anec outra la mar. ¹⁴Et oblidat so penre pas e no avian pa ab lor e la nau sino .I. sol. ¹⁵E comandava ad els e dizia : "Gardatz et esquivaz vos del levam dels fariseus e del levam de'rror^d. E cosiravan e dizian l'us al autre : "Que pas no presem". ¹⁷E conoc Ihesu e dix ad els : "Perque cosiratz que no avetz pas ? No conoisetz ni entendetz ? Encara avetz eissegat vestre cor ? ¹⁸Uls avetz e no vezetz, et aurellas avetz e no auzetz. No vos remembra ¹⁹quan los V pas fraissi e V millia homes foro sadolat, e cantz cofres de frahmentas ples levetz ?" E dixeró a lui : "XII". ²⁰E quan los set pas fraissic a III milia homes foro replet ? Cantas esportelas plenas presetz ?" E dixeró a lui : "Set". ²¹E dizia ad els : "En qual maneira donc no entendetz ?"

²²E vengro a Bethsaida e aportero a lui .I. cec, e pregavale^a que'l toquec. ²³E pres la ma del cec e 78 a menec le'n fora la careira. Et escopentz els uls de lui e pausadas las mas demandavali si vezia lunha re. ²⁴E gardava e dix : "Eu veg homes sico aibres anantz". ²⁵Et outra vegada pausec las mas sobre los uls de lui e fe le vezer. E restauratz es enaisi que vi clar totas causas. ²⁶E trames lo essa maiso e dizia : "Vas en ta maiso, e si intras e la careira, a negu o digas".

²⁷E retornatz es Ihesu e li decipol el castel de Cesaria de Philip, et e la via demandava a sos decipols e dizia : "Que dizo que so eu li home ?" ²⁸Liquial respondero dizentz : "De Ioan Baptista, e li autri d'Elias, e li autri come us dels prophetas". ²⁹E donc dix ad els : "E vos que dizetz qui so ?" E respos Peire e dix li : "Tu es Crist", ³⁰e menacec ad els que ad home no o disseso de lui. ³¹E comencec esenhar que cove al Fil del home moutas causas a sufrir et esproar dels vels e dels maiors preveres e dels escrivas, et esser mortz. E de seguentre III dias resucitar. ³²Et en presenza paraulas lor parlava. 78 b E pres lo Peire e comencec lo a reptar. ³³Loquals se tornec, e vi sos decipols. E menacec a Peire e dizia : "Vai seguentre mi, diable, que no sabs las causas que so de Deu, mais so que's d'omes".

³⁴E demandada la companha ab sos decipols e dix ad els : "Qui volra seguentre mi venir abnegues simezeis e prenga sa crotz e sega me. ³⁵Mais qui vol s'arma far salv, perdra la. Mais qui pert s'arma per mi e per l'evangeli fa la salva. ³⁶Quar qual profeitz es al home si ganha tot lo mon, e destrozement fa a s'arma ? ³⁷O que dara cambis per s'arma ? ³⁸Quar qui cofesara mi e la mia paraula en aquesta generatio avoutaritz e pecairitz, el Fil del home cofesara lui quan venra e la gloria del seu Paire ab los seus angels". ³⁹E dizia ad els : "Verament dic a vos, que so tals ni a d'aquels que estan aisi que no tastaran de mort entro que veian venir lo regne de Deu e virtut".

9 ¹Et apres set dias pres Ihesu Peire e Iacme e Ioan e mec los en .I. pu- 79 a ig naut ad una part sols, e trasfiguratz es denant els, ²e las vestimentas de lui so feitas resplandentz blancas neis coma neveira, lunh lavaire sobre terra no las poc tant blancas far. ³Et aparec ad els Elias e Moysen, eran parlantz a Ihesu. ⁴E respos Peire e dix a Ihesu : "Maestre, be estar fe aici, e fazam III maisonetas, a tu una, et a Moysen una et a Elias una". ⁵Quar no sabia que dizia, que de paor era esbalauzitz. ⁶E feita es una niols que'ls cubria. E venc una votz de la niol e dis : "Aiso es lo meu Fils cars, et auiatz lo". ⁷Et eissa ora, enaviro gardantz, degu puissas no viro, sino Ihesu solament ab lor. ⁸E deissendentz els del pug, comandec ad els que deguna re que agueso vista no comptesso, sino quan lo Fil del home resuscitara de mort. ⁹E la

a. pregavanle.-b. suffrentz.-

paraula retengro ab lor, e cossiravan entre lor que era : "Cum resuscitara demort". ¹⁰E demandavanli e dizian : "Qui peraiso dizo li fariseu e li escriva que Elias *79 b* cove primeirament avenir ?"

¹¹Loquals respos e dix ad els : "Elias quan venra primeirament restaurara totas causas. E de qual mesura es escrig el Fil del home, que de moutas causas sia sufretz^b e mespresatz ? ¹²Mais eu dic a vos que Elias venc, e fero e lui que s'volgro, sico es escrig de lui". ¹³E venc a sos decipols e vi gran companha viro els, e'ls escrivas contendenz ab els. ¹⁴Et eissa ora totz lo poble vi Ihesu e es balauzitz. E espaventero se e corian contra lui. ¹⁵E demandava ad els : "Que contendetz entre vos ?" E respos us de la companha e dix : "Maestre, eu aportei lo meu fil a tu, que a esperit mut, ¹⁷que en qualque loc lo prendes, trenlo, et escuma e estrenh las denz e secca, e dissi a tos decipols que'l gitesso, e no pogro". ¹⁸Loquals respos ad els e dix : "O generatios no crezentz, qualun sera^a ab vos, qualun vos sufrirei ? Aportatz lo a mi". ¹⁹Et aportero le a lui. R cum vi lui *80 a* eissa ora l'esperitz conturbec lo, e gitantz e terra voludavase et escumava. ²⁰E demava^b al paire de lui quant temps a que aiso li avec. Et el dix : "D'efantia, ²¹e sovendeirament e foc e en aiga lo me, si que'l perdes. E si alcuna re potz, ajuda a nos, e misericordia aias de nos". ²²E Ihesu dix li : "Si potz creire, totas causas so poderosas al crezent". ²³Et eissa ora lo paire cridantz del efant ab lagrimas dizia : "Crezi, senher, ajuda e la mia nocrezensa". ²⁴E cum vi Ihesu correr la companha, menacec al esperit orre e dix li : "Sort e mut esperit, eu mandi a tu que escas de lui e iamas no intres e lui". ²⁵E cridantz e mout trebalantz lui issic de lui. E faitz es sico mortz, enasi que mouti dixerero : "Que mortz es". ²⁶Mais Ihesu tenc la ma de lui e levec lo, e resuscitec.

²⁷E cum intrec e la maiso, li decipol de lui demandavanli a cosselh : "Perque nos no l'poguem gitar ?" ²⁸e dix ad els : "Aquest linhage no pot issir sino en orazos et en deiunis". ²⁸E d'aqui issic. E traspassava Galilea e no volian^c que *80 b* home li saubes. ³⁰Mais essenhava sos decipols e dizia ad els : "Que'l Fil del home sera traitz e mas dels home, e auciran lo, e mortz al tertz dia resuscitara". ³¹Mais eli no conoissian la paraula e temian demandar.

³²E vengro en Cafarnaum. Lical cum foro e la maiso, demandava ad els : "Que traitavatz e la via ?" ³³E'li s'calero. Acertas entre lor e la via se disputavan quals era dels mager. ³⁴E sezentz apelec los XII e dix ad els : Si alcus vol primers esser, sera totz derers e de trastotz sirventz". ³⁵E pres .I. efant et establic lo e meg de lor. E cum l'ac abrasat, dix ad els : ³⁶"Qui receb .I. efant d'aquesta mesura el meu nom, mi receb, e qui mi receb, no receb mi, mais Lui qui mi trames". ³⁷E respos li Iouhan^c e dix :

"Maestre, nos vim .I. home el teu nom gitantz demonis que no nos seg, e vedemli o". ³⁸Mais Ihesu dix : "No lo vullas vedar. Negus no es que faza vertut el meu nom e pusca viazament parlar mal de mi. ³⁹Quar *81 a* qui no es contra vos, per vos es. ⁴⁰Quar qui donara a vos a beure .I. calit d'aiga el meu nom, de Crist es, verament dic a vos : No perdra so gazerdo. ⁴¹E qui escandalizara .I. d'aquestz menors crezentz e mi, bona causa a lui plus si era revironatz d'una mola a so col et esser mes e mar". ⁴²E si te escandalizara la tua mas, trencalate. Melor es a tu devol intrar e la vida que dos mas aver et anar en ifern e foc no destenh^e, ⁴⁵on li verms de lor no mor e'l fox no destenh. ⁴⁶Qui si lo teus uls te escandaliza, traile't. Melor es a tu losc intrar el regne de Deu que ab dos uls aventz esser mes el foc d'ifern, ⁴⁷on li verms de lor no mor e'l fox no destenh. ⁴⁸Quar trastotz fox sera salatz, e trastotz

a serei.- b. deùandava.- c. volia. – d. Sic.- e. destenhable.-

sacrifisis sera salatz. ⁴⁹Bo es sals. Que si la sals no sala, en que la cundiretz ? Aiatz e vos sal, *81 b* e patz aiatz entre vos".

10 ¹E de la leventz, venc e las encontradas de Iudea part flum Iorda, et aiustavanse autre vegada las companhas a lui. E sico solia outra vegada essenhava los. ²E apropiavanse li fariseu e demandavanli si letz al marit laisar sa moler, et asaiavanlo. ³Mais el respos e dix ad els quar : "Qui mandec a vos Moyses ?" ⁴Liquial dixeró : "Moyses mandec libre de refut escriure e laisar". ⁵Alsquals respos Ihesu e dix : "A dureza del vostre cor cossentic a vos aquest mandament. ⁶Mais del comensament de las creaturas mascle e fenna fe ad els Deu, ⁷e dix : "Peraiso laissara home so paire e sa maire, et aiustarase ab sa moler, ⁸e seran doi en una carne", enaisi ia no so doi, mas una carns. ⁹Peraiso, que Deus aiustec, home no o soparta". ¹⁰Et e la maiso outra vegada li decipol de lui d'aisometeis demanderoli, ¹¹e dix ad els : "Si alcus laissara sa moler e n'prendra outra, avouteri met sobre lei. ¹²E si la moler laissa so *82 a* marit e autre n'pren, avoutra.

¹¹E ofrian a lui li efant que los toques. Mais li decipol menazavan als presentantz. ¹⁴Losquals cum vi Ihesu, sab li mal, e dix ad els : "Laissatz los efantz a mi venir, e no lor o vedetz. Quar aitals es lo regnes de Deu. Verament dic a vos : Qui no recebra lo regne de Deu sico l'efantz, no intrara en lui". ¹⁶Et abrasantz els, pausava la ma sobre'ls e benezia los.

¹⁷E cum retornatz fos e la via, correc us e so genol plegat denant lui e pregavalo e dizia : "Maestre bos, que farei que aia vida durable ?" ¹⁸E Ihesu dix li : "Perque me dizes bos ? Negus no es bos sino us Deus. ¹⁹Los comandamentz conoisses : No avoutraras. Ni auciras. Ni faras laironisi. Ni no diras fals testimoni. Ni faras avoleza. Onra to paire e ta maire e to proisme coma tu mezeis". ²⁰Mais respos e dix li : "Maestre, tot aiso ei gardat de ma iuvent". ²¹Mais Ihesu esgardantz lui, amec lo, e dix li : "Us ne defailh a tu : Vai, *82 b* e ven tot ço que as, e dona a paubres, et auras tesar el cel, e vei, seg me". ²²Loquals s'esconstristatz e la paraula, anec se'n ploran. Quar era que avia grans manetias^a. ²³Eviro gardantz, Ihesu dix a sos decipols : "Tan greuent qui an las manentias intraran el regne de Deu !" ²⁴Mais li decipol esbalauziro se e las paraulas de lui. E Ihesu outra vegada respos e dix ad els : "Filleti, ta greus causa es als fizantz e las manentias intrar el regne de Deu ! ²⁵Plus leus causa es al camel per lo trauc de la'gula passar, que al manent intrara^b el regne de Deu". ²⁶Liquial maiorment se eran meravilhadi e dixeró a lor meteisses : "E qui pot esser faitz sals ?" ²⁷Et esgardantz els Ihesu dix : "Als homes nopoderos es. Mais no a Deu. Trastotas causas so poderosas a Deu". ²⁸E comencec li Peire a dire : "Vec te que nos laissam tota nostra causa, e seguim te". ²⁹E respos Ihesu e dix : "Verament dic a vos : No es home que laiss sa maiso o 'ls fraires o las serors o l'paire o la maire o la moler *83 a* o 'ls fils o 'ls camps per mi e per l'avangeli, ³⁰que no recepia C aitantz ara enaquest segle, maiso e fraires e serors e paire e maire e fils e camps, ab encausamentz, et el segle avenedor vida durable. ³¹Mais mouti seran li prim³²

Mais era e la via puiant en Iherusalem et anava denant Ihesu et esbalauziro se e li seguiet temian. E pres outra vegada los XII, e comencec ad els a dire que era a lui avenir. er derrer e li derrer primer".

a. manentias.- b. intrar.-

³³"Que dic a vos que poian en Iherusalem el Fil del home sera liuratz als princeps dels preveires et als escrivs et als maiors, e dampnaran lo de mort e liuraran lo a las gentz. ³⁴Et escarniran lo et escupiran lui, e batran lui e auciran lui et al tertz dia resuscitara". ³⁵Et apropiaro se a lui Iacme e Ioans li fil de Zebedeu, e dizian : "Maesre, nos volem que qualque causa te querrem faras a nos". ³⁶Et el dix ad els : "Qui voletz que faza a vos ?" ³⁷E dixeró : "Dona ^{83 b} a nos que l'us a la tua destra e l'autre a la senestra segam e la tua gloria". ³⁸E Ihesu dix ad els : "No sabetz que vos quiretz. Podetz beure lo calitz que eu bevi ? E del baptisme que eu so bateiatz esser bateiatz ?" ³⁹Mais dixeró a lui : "Podem". E Ihesu dix ad els : "Acertas lo calit que eu bevi beuretz, e del baptisme que eu so bateiat seretz bateiat. ⁴⁰Mais lo sezer a la mia destra o a la senestra no es meu donar a vos. Mais a Deus a cui es aparelat". ⁴¹Et auziro o li X e comencec lor mal a saber de Iacme e de Ioan. ⁴²Mais Ihesu apelava los e dix ad els : "Sabetz que cels que so vist assenhorir de las gentz senhoreian ad els. E liprinceps de lor an poder dels. ⁴³Ni es aiso e vos; mais qui volra esser faitz maier entre vos sera vestre sirventz. ⁴⁴E qui volra entre vos primers esser sera de totz sirventz. ⁴⁵Quar lo Fil del home no venc que fos servit a lui, mais que el serviz e dat s'arma redemcio per moutz".

^{84 a} ⁴⁶E vengro en Gerico, et issetz^a lui de Gerico e sos decipols, e tropas companhas, lo fils Timei bar Timeus lo cex sezia loc^b la via mendigantz. ⁴⁷Loquals com auzió que Ihesu de Nazare es, comencec a dire cridantz : "Fil de David, Ihesu, misericrdia aias de mi". ⁴⁸E menaszavan mouti que cales. Mais el maiorent mout cridava : "Fil de David, Ihesu, misericordia aiatz de mi !". ⁴⁹Et estec Ihesu e mandec lo apelar. Et apelero lo cec e dizianli : "Sias de bo cor, levasus, que apela te". ⁵⁰Loquals gitada sa vetimenta de sautz vinc a Ihesu. ⁵¹E respos Ihesu e dix a li : "Qui vols que fasa a tu ?" Mais lo cex dix li : "Maestre, que veia". ⁵²E Ihesu dix li : "Vai, ta fe te fa salv". Et eissa ora vi, e seguia lo e la via.

11 ¹*Et cum apropiarent Iherosolimam* e de Bethania e mont Oliver, e trames dos de sos decipols e dix ad els : ²Anatz el castel que es contra vos, et eissa ora quan intraretz atrobaretz .I. poli sobre qual negus home entro ara no seg. Desliatz le et amenaz lem'. ³E si alcus dira a vos : "Que faitz ?" ^{84 b} dizetz que al senhor a obs, et eissa ora laissamle". ⁴Et anantz atrobero lo poli liat denant la porta fora entre doas vias, e deslierolo. ⁵Et alcant d'aquí estantz dizian ad els : "Que faitz, desliatz lo poli ?" ⁶Liquel dixeró a lui sico lor comandec Ihesu, e laisserolos. ⁷E co menero lo poli a Ihesu e pausero en lui lor vestimenta, e sec sobre lui. ⁸E mouti lor vestimenta gitero e la via, en autri rumpian las fulas dels aibres e gitavan e la via. ⁹E cel que anan denant e cel que'l seguian cridavan e dizian : "Salvaire, ¹⁰bonaura que ves e nom de Deu. Benezectes sia lo regnes que ve de nostre paire Davi. Salvaire enaut !".

¹¹Et intrec en Iherusalem el temple, quan ac tot eviro gardat, e s'avesprec, issic se'n en Betania ab los XII. ¹²E l'autre dia cum issic de Betania ac fam. ¹³E cum vi de lunh .I. aibre figure^c qui avia fullas, e venc si per aventura alcuna causa atrobaria en lui. Cum venc a lui no i atrobec re for fullas. Quar no era ^{85 a} temps de figas. ¹⁴E respos Ihesu e dix a lui : "Jamás lunh home de tu fruit no mange !" Et auziro o li decipol de lui ¹⁵E vengro en Iherusalem. E cum intrec al temple comencec ne a gitar los comprantz e'ls vendentz el temple, e las taulas dels cambiadors e las cadeiras dels vendentz las colombas trastornec. ¹⁶E no laissava a degu vaisel traspasar per lo temple. ¹⁷E essenhava e dizia ad els : "No es es^d que la Mia maisos, maisos d'orazo sera apelada a trastota gent ? E vos fez lei balma de lairo". ¹⁸Quan o auziro li

a. issentz.- b. lonc.- c. figuer.- d. escrig.- e. cercavan.-

princep dels preveires e li escriva, cercava^e cosi l'auciseso. Quar temian lo que trastota la companha se meravilava sobre la doctrina de lui.

¹⁹E cum fo faitz vespres issia de la ciutat el mati; ²⁰cum passavan, viro la figarada feita secca de la razitz. ²¹E remembrat es a Peire e dix li : "Maestre, vec te la figarada que maudissist que's seccada". ²²E respos Ihesu e dix ad els : "Aiatz fe de Deu. ²³Acertas verament dic a vos : Qui ^{85 b} dira a 'quel puig : Osta te e met te e mar, e no doptara e so cor, mas creira, que qualque causa que dira sera fait a lui ço que requera. ²⁴Peraiso dic a vos que trastotas causas que orant queretz, crezetz que las recepiatz, e sera a vos. ²⁵E com estatz e la orazo, perdonatz si alcuna causa avetz contra alcu, que'l vostre Paire qui es els cels perdonara a vos les vostres peccatz. ²⁶Que si vos no perdonatz, ni'l vostre Paire qui es els cels perdonara a vos les vostres peccatz.

²⁷E vengro outra vegada en Iherusalem, e cum anava al temple, vengo^a a lui li maior preveire e li escriva e li maior. ²⁸E dixerò a lui : "En qual poder fas aquestas causas ?" ²⁹Mais Ihesu respos e dix ad els : "Eu demandarei a vos una paraula, resondetz a mi, e direi a vos : ⁴⁰Lo baptisme de Ioan era del cel, o dels homes ? Respondetz a mi". ³¹Mais eli cosiravan entre lor e dizian : "Si o dizem del cel, dira a nos : Perque no crezetz lui ? ³²Si dizem ^{86 a} dels homes, temem la companha", quar toti avian Ioan que vera^b peopheta era. ³²Et respondentz dixerò a Ihesu : "No o sabem", e respos Ihesu ad els : "Eu no dig a vos en qual poder fasz aiso".

12 ¹E comencec ad els en paraula parlar : "Us hom plantec sa vinha e revironec la de seb, e foss i u cros, e endefiquec i torr, e loguec la a coutivadors e anec se en outra terra. ²E trames a coutivadors en temps lo ser que dels coutivadors preses del frug de la vinha, ³liqua lo presero e baterolo e trameserolo n'volgant. ⁴E outra vegada trames ad els autre ser et aquel plaguero el cap e de blasme lo carguero. ⁵Et aura vegada trames un autre et aucirolo, e trops autres, les us batero, les autres auciro. ⁶Peraiso encara avia .I. fil mou^c car e trames lo ad els derairament e dizia : "Que vergonharan lo meu fil". ⁷E li coutivadors.dixerò entre lor : "Aquest es ereters. Vinetz, aucizamlo, e sera nostra la eretantz^d ^{86 b} Peraiso que fara lo senher de la vinha ? Venra e aucira aquestz coutivadors e dara sa vinha ad autres. ¹⁰No legitz aquesta Escripura : "La peira que refudero li eidificant, aquesta es feita el cap del angle". ¹¹Del Senhor es fait aiso, et es meravila en vostres uls ?" ¹²E querian lo tenir, e temiam la companha, e conogro de lui que aquestas paraulas dizia ad els. E laisserolo et anero

¹³Et mandero ad el alsquanz dels fariseus ab los Erodis que'l preseso en paraula. ¹⁴Liqua venia e dizia^e a lui : "Maesre, nos sabem que veraix est, e la via de Deu en veritat essenhantz, e no as cura d'alcuna causa ni no ves la cara dels homes. Letz donar l'usage a Cesar, o no l'donarem ?" ¹⁵Loquals saub lo vizi dels e dix : "A que me assaiatz? Aportatz a mi .I. diner que i veia". ¹⁵E presentero a lui e dix ad els : "De cui es aquesta images e sobreescriptios ?" E dixerò a lui : "De Cesar". ¹⁷E respos Ihesu e dix ad els : "Peraiso redetz las causas que so de Cesar a Cesar. E zo ^{87 a} que's de Deu a Deu". Et eran se meraviladi sobre lui.

¹⁰E vengro escriva a lui e Iarduceu^f que dizian que no era resurrectios e demandavanli e dizian : ¹⁹"Maestre, escrig a nos : Si l' fraire d'alcu es mortz e laissa sa moler e fils no i laissa, prenda lo fraire de lui aquesta moller, e resuscitara la. semensa a so fraire. ²⁰Peraiso set fraire

a. vengro.- b. vers.- c. mout.- d eretatz.- e. venian e dizian.- f. Sic.-

eran, e'l primers pres moler et es morts e no laissez semensa. ²¹El segon pres la et es mortz, ni aquest no laissez semensa. E'l tertz eissament. ²²E presero la eissament li set e no laissero semensa. Derairament de totz morta es la fenna. ²³Peraiso e la resurectio quan resuscitaran, de calcs d'aquestz sera moler ? Quar toti set agro lei a moler". ²⁴E respos *Ihesus* e dix ad els : Peraiso erratz : no sabetz las Escripturas ni la veritat de Deu ? ²⁵Quar cum resuscitaran de mort, no noceiaran ni sera noceiat, mas so sico li angel els cels. ²⁶Mais dels mortz que resuscitaran no legitz el libre de Moisen sobre'l *87 b* gavarr de qual mesura li dix Deu ? Enaisi Deu o dix : "Eu so Deu d'Abraham, e Deu d'Isaac e Deu de Iacob". No es dels mortz, mais dels vius. Peraiso vos mout erratz".

²⁸Et aproismes us dels escrivas que auzic els contendre, e vi que avia respost ad els e demandavanli^a quals era de totz lo primers :mandament. ²⁹E Ihesu respos li que'l primer mandamentz de totz es : "Auias Israel, lo teus Senher Deu us es". ³⁰Et : "Amaras lo teu Senhor Deu de tot to cor e de tota t'arma e de tota ta vertut e de tota ta pessa". Aiso es lo primers mandamentz. ³¹E'l segons es semblantz d'aquestz : "Amaras to proisme aisi co tu meteis". Mager d'aquestz autres mandamentz no es". ³²E dix li l'escriva : "Maesre, be dissist e veritat que us Deu e no autre for El. ³³E que sia amatz de tot cor e de tot entendement, de tota t'arma e de tota forsa, e amar so proisme come si meteis : mager de totz olocaustz sacrificizis". ³⁴E Ihesu vi que saviament respondia e dix li : "No es lunh del regne *88 a* de Deu". E negus ia no ausava d'aqui enant lui enderogar.

³⁵E respondia Ihesu e dizia, esenhantz el temple : "En qual mesura dizio li escriva Crist fil esser de Davi ? ³⁶Quar el, David, dix en Sanh Esperit : "Dix lo Senhor al meu Senhor : sei a las mias dextas entro que paus los teus enemix al escaunel de tos pes". ³⁷Peraiso el, Davi, apelec lui Senhor, e don es sos fils ?" E mouta companha auzialo volonteiramentz, ³⁸e dizia ad els e la sua doctrina : "Gardatz vos dels escrivas qui volo anar be vestit et esser saludatz el marcat, ³⁹e so en las primeiras cadeiras sezer e las synagogas, e'ls primers essers els manians. ⁴⁰Liquals destrozisso las maisos de las veuvas e seblanza de longa orazo. Aquesti recebran perlongat iudizi.

⁴¹E sezentz Ihesu contra'l tesaur, e gardava de qual mesura la^a gentz gitavan i moutas causas. ⁴²Mais cum venc una veuva *88 b* paubreita mesz i doas menudas (coma carter). ⁴³E apelec sos decipols e dix ad els : "Verament dic a vos que aquesta veuva paubreta pus mes de totz qui mesero el tesaur. ⁴⁴Quar trastuit de celo^c que avondava ad els mesero. Mais aquesta de so averet mes trestot zo que ac".

13 ¹E cum fo issitz del temple dix a lui us de sos decipols : "Maestre, garda quals peiras e quals batimentz del temple". ²E respos Ihesu e dix li : "Ves totas aquestas grans edificatios. No i sera laissada peira sobre peira, que no sia destrozida". ³E cum sezia e monten^d Olivet contra'l temple, demandavanli ad una part Peire e Iacme e Ioan e Andreus : ⁴Di a nos com seran feitas aquestas causas, e quins signes er quan totas aquestas causas comensaran a complir". ⁵E respos Ihesu e comencec a dire ad els : "Gardatz que alcus no vos

a.. demandavali.- b. las.- c.- cel.- d. mont.-

engan. ⁶Quar mout ne venran el meu nom, dizentz que eu so, e moutz n'enganaran. ⁷Mais cum auziretz la batala e la azesmansa de las batallas, no temeretz. Cove aiso a far. Mais no es encara fis. ⁸Quar levar-i-an gentz sobre gentz e regnes sobre regnes. E sera terratremols per lox e fams e tribulacios. Aquestas causas so comensamentz de dolors. ⁹Gardatz vos mezeisses quar liurar-vos-an en concilis et en sinagogas vos batran. E davant los preveires e'ls reis estaretz per mi in testimoni ad els. ¹⁰Et en totas gentz primeirament cove a prezicar l'avangeli. ¹¹E cum vos menaran liura^a no vulhatz cosirar primeirament que parlatz. Mais que dat vos sera en aquela ora que parlatz. Quar no seretz vos qui parlaretz. Mais Sanh Esperit. ¹²Mais lo fraire liurara 'l fraire a mort, e'l paire lo fil e levaranse li fil contra'ls parentz, e destroziran los de mort. ¹³E seretz en azirament als homes per lo meu nom, mas qui sostendra entro a la fi, aquest es salv.

¹⁴Mais cum veretz de la orrezeza lo destrozement estant o no deu, qui leg entenda. Ladonc qui so en Iudea fugiran e las montanhas, ¹⁵e qui sera sobre'l tet no deissendra e la maiso, ni in *89 a* terra que port alcuna causa de sa maiso, ¹⁶e qui sera el camp no tornara araire pendre sa vestimenta. ¹⁷Gai a las empenadas e a las noirizas en aquels dias. ¹⁸Mais oratz que aiso no sia fait en ivern. ¹⁹Quar sera en aquels dias tals tribulacios que no foro feitas aitals del comensamen de la creatura que... ^b Deus entro ara. Mais per Sanh Esperit. ¹²Mais lo fraire liurara'l fraire a mort, e'l paire lo fil e levaranse li fil contra'ls parentz, e destroziran los de mort. ¹³E seretz en an azirament als homes per lo meu nom, mas qui sostendra entro a la fin aquest er salv.

¹⁴Mais cum veretz de la oresza lo destrozement estant on no deu, qui leg entendra. Ladonc qui so en Iudea fugiram e las montanhas, ¹⁵e qui sera sobre'l tet no deissendra e la maiso, ¹⁶e qui sera el camp no tornera araire pendre sa vestimenta. ¹⁷Gai a las empenadas e las noirizas en aquels dias. ¹⁸Mais oratz que aiso no sia fait en ivern. ¹⁹Quar sera en aquels dias tals tribulacios que no foro feitas aitals del comensamen de la creatura que...^a Deus entro ara. Mais per los elitz que elegic abreviaran^c los dias. ²¹Quar levaranse falssi Crist e falssi prophetas. E datran signes e maravilhas ad enganar. E si esser pot negueis als eleitz. ²³Peraiso vos gardatz. Vec vos que davant vos o ei dig tot.

²⁴Mais en aquels dias seguentre la tribulatio lo solels sera tenebros, e la luna no donara sa resplandor. ²⁵e las estelas cairan del cel, e las vertus del cel seran mogudas. ²⁶E ladonc veiran lo Fil de l'home venir e las nivols ab mouta vertut et ab gloria. ²⁷E ladonc trametra sos angels et amasara *90 a* los seus eleitz de catre ventz de sus la terra entro a la soma del cel.

²⁸Mais del figuer aprendatz la paraula : Cum ia li ram de lui so tendri, e las fulas nadas, conoisseretz que prope es estius. ²⁹Enaisi vos co veretz aquestas causas far, sapiatz que prope esz de las portas. ³⁰Verament dic a vos que no traspasara aquesta generatios entro que totas aquestas causas sian feitas. ³¹Lo cel e la terra traspasaran. Mais las mias paraulas no traspasaran. ³²Mais d'aquel dia e d'aquela ora degus no sab, ni li angel del cel, ni'l Fil, sino'l Paire. ³³Gardatz e velhatz et oratz, quar no sabetz cora sera lo temps. ³⁴Aisi co l'hom que va en outra terra e deixa sa maiso, e dona a sus sers poder e cada una de las obras. E al porter o comanda que veli. ³³Peraiso velatz, quar no sabetz cora lo Senher de la maiso venra, de ser o a meia nuit, o al galicant, o de mati. ³⁶E cum venra viasament, no vos atrob dormentz. ³⁷Mais zo que dic a vos, a totz dic : Velhatz".

a. liurantz .-b. *Omission*.- c abreviara.-

14 90 b ¹Era pasca e azima e seguentre dos dias enquerian li maior preveire e li escriva en qual mesura Ihesu per engan retenguesso e'l aucizesso. ²Quar dizian : "No el dia de la festa, que beleu grabs seria el poble". ³E cum fo Ihesu en Bethania a la maiso de Simon lo lebros e s'paujava, venc una fenna que avia bostia d'alabastre enguent d'espice de nardi precios, e fraiss la bostia e 'scampec sobre'l cap de lui. ⁴Mais eran alcantz indignatio portantz entre lor meteisses e dizian : "Perque es faitz aquest perdementz d'onguent ? ⁵Quar pogra hom aquest enguent vendre pus de CCC diners et esser dantz^a a paubres". E fremian se en ela. ⁶E Ihesu dix : "Laissatz la, perque vos iraissetsz en lei ? Bon obra es obrada e mi. ⁷Quar tota ora auretz paubres ab vos, e cum o volretz poiretz ad els be far. Mais mi no auretz tota ora, ⁸ço que aquesta fe, davant-venc onher lo meu cors en sepultura. ⁹Verament dic a vos : En qualque loc sera prezicatz l'evangelis en tot lo *91 a* mon, sera recontat que fe aiso en remembrencia de lui". ¹⁰E Iudas Escariotz, us dels XII, anec als primers preveires que'l traisses ad els. ¹¹Liquals auzentz se gauzion^b e promesero li aver denar. E querian en qual mesura lo traziso covinablement. ¹²E'l primer dia dels aimes, quan sacrificavan la pasca, e dixerero a lui li decipol : "On vols que anem et aparelem a tu que manges la pasca ?" ¹³E trames dos de sos decipols e dix ad els : "Anatz e la ciutat e corra a vos us hom portatz^c aiga en .I. vaissel, e siguetz lo. ¹⁴E aqui on entrara, dizetz al senhor de la maiso que'l maestre dix : "On ez lo meus pausamentz on mange la pasca ab mos decipols ?" ¹⁵Et el vos mostrara u gran soler aparelat, et aqui aparelatz o a nos". ¹⁵Et anero li decipol de lui e vengro e la ciutat. E atrobero sico avia dig ad els, et aparelero la pasca.

¹⁷Mais vespre faitz venc ab sos XII. ¹⁶E pausantz els e maniatz^e, dix Ihesu : "Verament dic a vos que us de vos me tra que mania ab mi". ¹⁸Et eli se *91 b* comensero a conturbar e dire a lui cada us : "Donc so eu ?" ²⁰Loquals dix ad els : "Us de vos XII qui met ab mi la ma e la escudela. ²¹Acertas lo Fil del home va sico es escrig de lui. Mais gai ad aquel home per que'l Fil de l'home sera liuratz. Be fora a li si no fos natz aquel hom". ²²E maniantz els pres Ihesu lo pa e benezia e fras e dec ad els e dix : "Prendetz que aiso es lo meus cors". ²³E pres lo calieze, gracias fe e dec ad els e begro d'aquel toit. ²⁴E dix ad els : "Aquest es lo meus sanc del novel testament qui per moutz sera escampatz. ²⁵Verament dic a vos que ia no beurei de linhage de vid entro aquel dia que'l beurei ab li novel el regne del meu Paire.²⁶E la lauzor

Quinha^e issiro mont Olivet. E dix ad els Ihesu : "Trastuit seretz conturbat en aquesta nuit sico es escrig : "Ferira lo pastor, et escamparan las suas ovelhas". ²⁸Mais puissas can resuscitarei serei denant vos en Galilea". ²⁹E Peire dix a lui ; "E si trastuit eran conturbat, no o seria eu". ³⁰E dix a lui Ihesu : Verament dic a tu que tu oi en aquesta nuit enant que'l gals cant duas vegadas, tres vegadas me abnegaras", ³¹e el dizia pus : "Essi m'convenia essem ab tu morir, no te abnegarei". Et eissament trastuit o dizian.

³²E vengro en .I. loc que avia nom Getsemani, e dix a sos decipols : "Sezetz aisi entro orarem. ³³E pres Peire e Iacme e Ioan ab si e pres se a despaventar et enoiar. ³⁴E dix ad els: "Trista es la mia arma entro a la mort. Estatz aici e velhatz". ³⁵E cum se mouc d'aqui u'pauquet gitec se sobre terra et orava, qui si esser pot traspassara de lui la ora. ³⁶E dix : "Bos Paire, totas causas so poderosas a tu : traspasse aquestz calitz de mi. Mais no co eu vulh, mais cum tu o vols". ³⁷E venc e atrobec los dormentz, e dix a Peire : "Simon, dormes? Non pogues una ora vellar ? ³_

⁸Vellatz e oratz, que no entretz en tentatio. Acertas l'esperiz es pros, mais la carn es

a. datz.- b. gauziron.- c. portantz.- d. maniantz.- e. dita.

eferm". ³⁹Et outra vegada ora- 92 b va anantz e dizia eissa la paraula. ⁴⁰E tornatz outra vegada atrobec los dormentz, quar eran li ulh de lor pesantz e no sabian que respondiço a lui. ⁴¹E venc a la tertza vegada e dix ad els : "Ia dormetz e repausatz. Avonda. Ve la ora, vec vos que sera liuratz lo Fil del home e mas peccaires. ⁴²Levatz sus, vec vos qui trazias mi prope es". ⁴³Et aiso encara parlaitz^a

Venc Iudas Escariotz, us dels XII et ab lui mouta companha ab glazis et ab fustz tramesi dels maiors preveires e dels escrivas e dels maiors. ⁴⁴E avia donat lo trazire de lui signe ad els e dizia : "Aquel que serai baissantz eiss es, tenetz lo, e menatz lo membradament". ⁴⁵E cum venc eissa ora apropiava se a lui e dix : "Maestre" e baisec lo. ⁴⁶Mais eli las mas gitero en lui e tengro lui. ⁴⁷Et us d'aquestz que estavan viro lui traiss so glazi e feria lo ser del maior preveire, e tolc li l'aurela. ⁴⁸Mais respos Ihesu e dix ad els : "Coma a 93 a lairo issitz ab glazis et ab fustz penre mi ? ⁴⁹Cada dia era ab vos el temple essenhantz e non tenguestz. Mais que sia coimplida la Escripura". ⁵⁰La donx li decipol de lui laisserole toti e fugiro. ⁵¹Mais us ioves hom que seguia lui vestitz d'una vestimenta sobre si nut e tengro lo, ⁵²et el gitada sa vestimenta nutz fugic dels.

⁵³Et amenero Ihesu al maior preveire, et amasavansi toti li preveire e li escrivas e li maior. ⁵⁴E Peire de lunh seguic lo entro e la cort del maior preveire, e sezia ab los serventz e calfavase al foc.

⁵⁵E'l maior preveire e totz lo cossels querian contra Ihesu testimoni que'l liuresso a mort, e no l'atrobavan. ⁵⁶Quar mout fals testamoni dizian contra lui, e no eran covinent lor testimoni. ⁵⁷Calcantz se levanc e falses testimonis portavan contra lui e dizian : ⁵⁸"Quar nos auzim a lui dire : Eu destrosirai aquest temple mafait, e per tres dias refarei lo no mafait". ⁵⁹E no era covinentz lo testimonis de lor. ⁶⁰E le- 93 b vavase lo maior preveire e meg, e demandava a Ihesu e dizia : "No respos ad aquestas causas que a tu so pazadas de'ls ?" ⁶¹E el se calava e re no respos. Outra vegada lo maior preveire enterrogava lui e dix li : "Est tu Crist, lo Fil de Deu benezecte ?" ⁶²E Ihesu dix a lui : "Eu so, e veiretz lo Fil del home a las dextras sezentz de la vertut e vinentz ab las nivols del cel". ⁶³Mais lo maior preveire escoissenduda sa vestimenta e dix : "Perque adaiso demandavatz testimonis ? Auzitz la mensorga. Qui es a vos veiaire ?" ⁶⁴Liquial trastuit condanero lo esser encolpat de mort. ⁶⁵E comensero alcant escopir en lui, e cobrir la cara de lui e batre de coladas e dire a lui : "Profeitiza ! e li sirvent batian lo de coladas.

⁶⁶E cum era Peire e la cort a una part, venc una de las sirventas del maior preveire. ⁶⁷E cum vi Peire que's calfava, e garda lo e dix : "E tu ab Ihesu de Nazare eras". ⁶⁸Et el abneguec e dix : "No soi ni 94 a no conosc que t'dixzes". Et issic se'n foras denant la cort, e cantec lo gals. E outra vegada co l'vi outra sirventa, comencec a dire a dels que estavan entorn lui : "Qui aquest es dels". ⁷⁰E deneguec lo. E seguentre 'n pauquet liquial estavan aqui dixero a Peire : "Verament tu est dels que de Galilea est". ⁷¹et el comencec ad escumengar et a iurar : "Que eu no sei aquestsz home que dizest", ⁷²e eissa ora outra vegada lo gals cantec. E remembratz es Peire de la paraula que dix a lui Ihesu : "Enant que'l gals cant doas vegadas III vegadas me denegaras". E comenzec a plorar. **15** ¹Et eissa ora lo mati fazian cosselh li maior preveire ab los maiors et ab los escrivas et ab tot lo coselh, liavan Ihesu e menerolo a Pilat, ²e demandava a lui Pilat : "Est tu reis dels iuzeus ?" et el respos e dix li : "Tu o dizes". E acusavanlo li maior preveire e moutas causas, ⁴e Pilat outra vegada demandava 94 v li e

a. parlantz.-

dizia : "No respos alcuna causa ? Garda en cantas te acusan". ⁵E Ihesu d'aqui enant no respos re, enaisi que se'n miravilec Pilatz. ⁷Mais per lo dia de la festa solia laisser .I. des liatz ad els qualque demadesso^a, ⁷et era loquals era apelatz Baraban qui era liatz ab los malfazadors, loquals^b mescla fe homicidi. ⁸E cum pugec la companha, comensero lo a pregar aisi co tota ora fazia ad els. ⁹E Pilatz respos ad els e dix : "Voletz que laiss a vos lo rei dels iudeus ? ¹⁰Quar sabia que per eveia avian lui liurat li maior preveire. ¹¹Mais li birbe amonestavan la companha que maiorment laisses ad els Baraban. ¹²E Pilatz outra vegada respos e dix ad els : "Peraiso que voletz que fassa al rei dels iudeus ?" ¹³E li outra vegada cridero : "Crucificalo !" ¹⁴E Pilatz dizia ad els : "E que mal fe ?" Et eli pus cridavan e dizian : "Crucificalo !". ¹⁵Mais Pi- ^{95 a} latz volc al poble far sa volontat, laisses ad els Barabas e liurec Ihesu de flagels batut que fos crucificaz. ¹⁶E li cavalier menerolo entro a la cort del prebost. Et apelerolo tota la companha, ¹⁷e vestiro a lui polpra, e pausero en lui plegant corona espinosa. ¹⁸E comencero a salutar e dizian : "Deus te salv, reis dels iudeus". ¹⁹E ferian lo cap de lui ab canaveras et escupian en lui. E pausantz genols adoravanlo. ²⁰E següentre que'l escarniro, despulero li la polpra e vestiro li los seus vestimentz. E metero lo que'l crucifiguesso. ²¹E forsero u traspasant, acertas Simon de Cirene, que venia de vila, paire d'Aleisandre e Rufi, que portes la crotz de lui. ²²Et amenerolo en Golgota en .I. loc que es apelatz lox de Calvaria. ²³E davan a lui beure vi mirrai, e no'l pres. ²⁴E crucificatz lui departiro la vestimenta de lui, metentz sortz ^{95 b} sobre lui que usquex 'n agues. ²³Et era ora tercia e era titols de causa de lui escritz "Reis de iudeus".

²⁷Et ab lui crucifiquero dos lairo, l'us a las dextras e autre a las senestras. ²⁸E complida es la Escripura que dix : "Et ab los felos es pausastz", ²⁹e denant anant escarnian lo e crolavan lors caps e dizian : "Vai que destrozisses lo temple de Deu e en tres dias lo refas ! ³⁰Fai sal te meteiss, e deissen de la crotz". ³¹Eissamentz e li maior preveire escarnian l'us a l'autre ab los escrits e dizian : "Los autres fa salv, e simeteis no pot far sal. ³²Si es Crist reis d'Israel, deissenda ara de la crotz que o veiam et o crezam". E liquel eran ab lui crucificat blasmavanlo. ³³E feita la ora sesta so feitas tenebras per tota terra entro ora nona. ³⁴Et a la ora nona cridec Ihesu en gran votz e dizia : "Hely, Hely, lama azaptami ?", aiso es : Deus meus, Deus meus, perque me laissent ? ³⁵E alcant que estavan entorn lui au- ^{96 a} zian e dizian : "Vec vos que Elias apela. ³⁶Mais correc us e compli un'esponga de vinagre e reviranavala en una canavera. E donava a lui a beure e dizia : "Laissez que veiam si venra Elias a depausar lui !" ³⁷E Ihesu gitada votz espirec. ³⁸E'l vels del temple espartitz en dos dessus entro aval. ³⁹E vi centurios que contra lui estava que aisi cridantz espirec, dix : "Verament aquest hom era Fils de Deu !".

⁴⁰Et eran fennas aqui gardantz de lunh entre lasquals era Maria Macdalena, e Maria la maire de Iacme del menor e la maire de Iosep e Salome. ⁴¹E cum era en Galilea seguirolo e servian a li, et outras moutas que essem ab lui pugero en Iherusalem.

⁴²E cum fo sers faitz que era venres, que es davantz lo disabte, ⁴³venc Iosep d'Arimacia gentils hom de la cort loquals el^a era esperantz lo regne de Deu. Et ardidament intrec e ques li lo cors de Ihesu. ⁴⁴Mais Pilatz se meravilava si ^{96 b} ia era mortz. Et apelava centurio e demandava a lui si ^{96 b} ia era mortz. ⁴⁵E co o conoc del centurio, ladonc donec lo corps a Iosep. ⁴⁵Mais Iosep comprec una toala e depausavalo e avolepec lo e la toala, e posec lo el moniment que era talatz de peira. E tornec la peira de l'uss del moniment. ⁴⁷E Maria

a. deùandesso.- b. *Adde* : en.- c. *Suppr.* : el.-

Magdalena e Maria Iosep^a on seria pausat. **16** ¹E cum traspases lo saba, Maria Magdalena e Maria Iacobi e Salome compro enherent que venguesse onher Ihesu. ²E fort mati dels sabtes vengro al moniment ia es lo solel nat. ³E dizian entre lor : "Qui revolvera a nos la peira del uss del moniment ?" ⁴E regardavan, viro la peira vouta. Acertas era fort grans. ⁵Et intravan el moniment. E viro .I. iovenome sezent a las dextras cubert de blanca vestimenta. Et espaventero se. ⁶Loquals dix ad elas : "No vos vulhatz espaventar. Ihesu quiretz de Nazare lo crucificat ? Mais anatz e dizetz a- *97 a* ls decipols de lui e a Peire que denant vos er e Galilea. Aqui lo veiretz, aisi co dix a vos". ⁸Et elas issentz fugiro del moniment quar esvanezidas las avia temors e paors, e a degu home no dixero, quar temian.

⁹E levantz Ihesu mati lo primer sabte aparec primeirament a Maria Magdalena, de laqual avia gitatz set demonis. ¹⁰Ela anantz nunciec o ad aquels qui ab lui foro plorantz e planhentz. ¹¹Et eli auzian que vius era, e vist era de lui, no o crezero. ¹²E seguentre aquestas causas a dos dels anantz esmostratz es en outra guisa anantz e la via, ¹³et els anavan e nunciavan o als autres ni eli no crezero.

¹¹*Novissime recumbentibus illis undecim* aparec ad els Ihesu e esprovec e la nocrezenza de lor, et e la dureza del cor, que aquels que avian vist resuscitar o crezero.

¹⁵E dix ad els : "Anatz en tot lo mon, e prezicatz l'evangeli a trastota creatura. ¹⁶E qui creira e sera bateiatz, sals es. Mais qui no creira sera condemnatz ¹⁷Mais aquestas si- *97 b* gnes so gran aquels que creiran : el meu nom gitaran demonis et en lengas parlaran. ¹⁸E serpentz ostaran, e si beuran alcuna causa mortal, no nozera ad els. Sobre los malautes pausaran los mas, et auran be". ¹⁹Et acertas nostre senhor Ihesu seguentre que ac ab els parlat es pres el cel e se a las dextras de Deu. ²⁰Et eli anant preziquero pertot, lo Senhor obrantz e la paraula e cofermant, seguirolo segnes. Verament.

a.*Sic.*